

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტი

ჟურნალისტიკა და მასობრივი კომუნიკაცია

ნია ჭაკნელიძე

სასამართლოს თემის გაშუქების სტრატეგია ქართულ
ონლაინმედიაში

ნაშრომი შესრულებულია ჟურნალისტიკის ბაკალავრის აკადემიური
ხარისხის მოსაპოვებლად

ხელმძღვანელი: მარი წერეთელი

ასოცირებული პროფესორი

თბილისი

2023

ანოტაცია

წინამდებარე ნაშრომის მიზანია, წარმოაჩინოს ქართულ მედიაში სასამართლოს თემის გაშუქების სტრატეგია, რაც მოიაზრებს სასამართლოს სასამართლოს რეფორმას, კრიტიკას და მოსამართლეთა დანიშვნას ევროკავშირის მოთხოვნათა პრიზმაში.

საკვლევ ობიექტად შერჩეულია სამი ონლაინგამოცემა: „ნეტგაზეთი“, „პუბლიკა“ და „კვირის პალიტრა“. მათი პუბლიკაციების შესწავლის შედეგად შევისწავლეთ ის ძირითადი საკითხები, რომლებიც სასამართლოს თემის გაშუქებისას გამოვლინდა.

საკვლევ პერიოდად შერჩეულია 2022 წელი.

ნაშრომში კვლევის მეთოდად გამოყენებულია თვისებრივი კონტენტ-ანალიზი. შერჩეული საინფორმაციო საშუალებების სტატიების გაანალიზების შედეგად იკვეთება, თუ რა სპეციფიკით შუქდება სასამართლოსთან დაკავშირებული საკითხები, რამდენად აქტუალური თემატიკა შუქდება, რა წყაროებს ეყრდნობიან გამოცემები, იცავენ თუ არა მხარეთა შორის ბალანსს, შუქდება თუ არა საკითხი მიუკერძოებლად.

სასამართლოს თემის მედიაგაშუქების აქტუალურობას განაპირობებს თავად მედიის როლი, რომელსაც დიდი მნიშვნელობა ენიჭება ქვეყნის დემოკრატიულად განვითარებისა და ევროკავშირში ინტეგრაციის პროცესში.

სარჩევი

შესავალი	3
თავი 2. კვლევის დიზაინი	10
2.1. კვლევის მეთოდოლოგია	11
თავი 3. კვლევის შედეგები.....	14
3.1 „ნეტგაზეთი“	14
3.2 „ პუბლიკა“	19
3.3 „კვირის პალიტრა“	22
3.5 სიღრმისეული ინტერვიუ.....	27
გამოყენებული ლიტერატურის სია.....	31

შესავალი

ქართულ ონლაინმედიაში სასამართლო თემების გაშუქების შესწავლა განსაკუთრებით აქტუალურია დღევანდელ სოციალურ-პოლიტიკური ვითარებაში. საქართველომ ბოლო წლებში გაატარა მნიშვნელოვანი პოლიტიკური და სასამართლო რეფორმები.

როგორც ცნობილია, 2023 წლის ბოლოსთვის გადაწყდება, მიიღებს თუ არა საქართველო ევროკავშირის წევრობის კანდიდატი ქვეყნის სტატუსს. საამაისოდ მას შესასრულებელი აქვს 12 რეკომენდაცია. ჩამონათვალში სწორედ სასამართლოა უმნიშვნელოვანესი პუნქტი. ევროპის საბჭოს მართლმსაჯულების ეფექტიანობის ევროპულმა კომისიამ (CEPEJ) 5 ოქტომბერს გამოაქვეყნა ახალი ანგარიში, (<https://www.coe.int/en/web/cepej>) რომელშიც მიმოხილულია სახელმწიფოების სასამართლო სისტემებში არსებული ვითარება. ანგარიში 2020 წლის მონაცემებს ეფუძნება და სასამართლოსა და მართლმსაჯულების ცალკეულ საკითხებთან ერთად აფასებს საქართველოს სხვადასხვა ინსტანციის სასამართლოების ეფექტიანობას. როგორც ევროპის საბჭო ადგენს, „მეორე ინსტანციის სასამართლოები ყველაზე ეფექტიანად ფუნქციონირებენ, ხოლო ყველაზე ეფექტიანად სამივე ინსტანციის სასამართლოში სისხლის სამართლის საქმეები განიხილება. მეორე და მესამე ინსტანციების სასამართლოებში, საქმის განხილვის დრო ევროპის საბჭოს მედიანურ მაჩვენებელზე მაღალია სამ კატეგორიაში (სამოქალაქო, სისხლის სამართლის და ადმინისტრაციული საქმეები), მეორე ინსტანციის ადმინისტრაციულ საქმეთა და სისხლის სამართლის საქმეთა გამოკლებით“ (<https://civil.ge/ka/archives/510853>)

წინამდებარე საბაკალავრო ნაშრომი მიზნად ისახავს საქართველოში სამართლის საკითხების (სასამართლო რეფორმა, ქართული სასამართლო სისტემის კრიტიკა, მოსამართლეთა არჩევა- ევროკომისიის რეკომენდაციები) მედიაგაშუქების სტრატეგიის შესწავლასა და ანალიზს, სამ ქართულ მედიასაშუალებაზე დაყრდნობით: „ნეტგაზეთი“, „პუბლიკა“ და „კვირის პალიტრა“. აღნიშნული თემის კვლევა გვიჩვენებს მედიაგაშუქებასთან დაკავშირებულ მიდგომებს, სპეციფიკასა და შედეგებს. სამართლოს თემასთან დაკავშირებული პუბლიკაციების სიღრმისეული ანალიზის შედეგად წარმოდგენილი კვლევა ხელს შეუწყობს არსებული მედიაპრაქტიკის გაგებას

და მათ გავლენას საზოგადოების ცნობიერებაზე. ონლაინედის მიერ გადმოცემული ნარატივების შესწავლით, ჩვენ შეგვიძლია მივიღოთ ინფორმაცია იმის შესახებ, თუ რა როლს ასრულებს მედია სასამართლო სისტემის გამჭვირვალობის მისაღწევად, არსებობს თუ არა რაიმე შეზღუდვა ან ზეწოლა, რამაც შეიძლება გავლენა მოახდინოს თემის გაშუქების სიზუსტესა და ობიექტურობაზე.

იმ ეპოქაში, სადაც ინფორმაციის გავრცელება სულ უფრო მეტად ხდება ციფრული პლატფორმებით, ონლაინმედია გადამწყვეტ როლს თამაშობს საზოგადოებრივი აზრის ჩამოყალიბებაში. სამართლებრივი საკითხების გაშუქებას დიდი მნიშვნელობა აქვს, რადგან სასამართლო სისტემის მიმართ საზოგადოების ინფორმირებულობის ხარისხზე ის პირდაპირ გავლენას ახდენს.

კვლევის შემდეგ ჩვენთვის ცნობილი გახდება ის ძირითადი თემები და ნარატივები, რომლებიც წარმოდგენილია თითოეული საინფორმაციო გამოშვების მიერ სასამართლო თემის გაშუქებასთან დაკავშირებით. მათი პუბლიკაციების გაანალიზებით, ჩვენ შეგვიძლია გამოვავლინოთ შაბლონები, მიკერძოებები და ნიუანსები, რაც მოგვცემს საერთო სურათს იმის შესახებ, თუ როგორია სამართლის თემის გაშუქების სტრატეგია საქართველოში და უწყობენ თუ არა ხელს ეს მედიასამუალებები საზოგადოების ცნობიერების ამაღლებას.

კვლევაში გამოყენებულია შერეული მეთოდი, რომელიც აერთიანებს სასამართლოსთან დაკავშირებული ახალი ამბების სტატიების შინაარსობრივ ანალიზს და სიღმისეულ ინტერვიუებს ჟურნალისტებსა და იურისპუდენციის ექსპერტებთან.

კვლევა მიზნად ისახავს წარმოადგინოს საქართველოში სასამართლო თემის მედიაგაშუქების სტრატეგიის ანალიზი, გამოავლინოს მედიის როლი საზოგადოების აზრის ჩამოყალიბებაში და მისი გავლენა სასამართლოს რეფორმირების პროცესზე.

„ნეტგაზეთის“, „პუბლიკას“ და „კვირის პალიტრისა“ პუბლიკაციების შესწავლით, ჩვენ შეგვიძლია მივიღოთ მნიშვნელოვანი ინფორმაცია იმ სირთულეებისა და გამოწვევების შესახებ, რომლებსაც მედია აწყდება ამ საკითხების გაშუქებისას.

თავი 1. ლიტერატურის მიმოხილვა

მედიის მრავალფეროვნება და პლურალიზმი გადაწყვეტ როლს თამაშობს და მნიშვნელოვანია დემოკრატიული საზოგადოებებისთვის. ტრადიციული და ონლაინ საინფორმაციო გამოშვებები სასამართლო საქმეების გაშუქებისას განსხვავებულ ჩარჩოებსა და სტრატეგიებს იყენებენ. ნარატივის ჩარჩო, სენსაციალიზმი და ვიზუალური ელემენტები მნიშვნელოვან როლს თამაშობენ სასამართლო თემებზე საზოგადოების აღქმისა ჩამოყალიბებაში (Smith, 2020).

„საზოგადოებრივი აზრისა და სასამართლო ლეგიტიმაციასთან მისი ურთიერთობის გააზრება გადაწყვეტია მოსამართლეთა რეფორმების მედიაგაშუქების შესწავლისას.“ გიბსონი და კალდეირა იკვლევენ საზოგადოებრივი აზრის როლს სასამართლო გადაწყვეტილებების ჩამოყალიბებასა და სასამართლო ლეგიტიმურობის აღქმაში. კვლევა ხაზს უსვამს მედიის ფრეიმების და გაშუქების პოტენციურ გავლენას სასამართლო სისტემის მიმართ საზოგადოების დამოკიდებულებაზე, რაც ნათელს ჰფენს მედიას, საზოგადოებრივ აზრსა და სასამართლო რეფორმებს შორის არსებულ დინამიკას (Caldeira, 2009).

„სასამართლო სისტემის მიმართ საზოგადოების ნდობა გადაწყვეტია სამართლებრივი სისტემების ფუნქციონირებისთვის. არსებობს ფაქტორები, რომლებიც გავლენას ახდენენ სასამართლოების მიმართ საზოგადოების ნდობაზე, მათ შორის მედია პორტრეტებსა და სასამართლოს დამოუკიდებლობისა და სამართლიანობის შესახებ საზოგადოების აღქმაზე. საქართველოშიც სამართლო რეფორმების მედიაგაშუქებამ შეიძლება გავლენა იქონიოს სასამართლო სისტემის მიმართ საზოგადოების ნდობაზე და გავლენა მოახდინოს სასამართლო ტრანსფორმაციების ლეგიტიმურობასა და ეფექტურობაზე“ (Gibson, 2017)

როგორც კარლ შაპირო აღნიშნავს: „მედიის მიკერძოებულობა გავლენას ახდენს სასამართლო რეფორმების მედიაგაშუქებაზე“ (Shapiro, 2010).

„მედია, რომელიც მოქმედებს პოლიტიკური თუ კორპორატიული ინტერესებით გავლენას ახდენს საზოგადოების ცნობიერებაზე.“ (Schudson, 2008)

მაიკლ შადსონი წიგნში „რატომ სჭირდება დემოკრატის ნაკლებად ცნობადი/ არაპოპულარული/ კრიტიკული პრესა“ იკვლევს მედიის მიკერძოებულობას პოლიტიკური და იურიდიული საკითხების გაშუქებისას. მიმოხილვა ხაზს უსვამს მედიასაშუალებების საკუთრების სტრუქტურის და სასამართლო რეფორმის გაშუქებაზე პოტენციურ გავლენას (Schudson, 2008).

ზიზი პაპახარისის თქმით, „სოციალური მედიის ზრდამ მნიშვნელოვნად იმოქმედა მედიაპეიზაჟებზე და საზოგადოებრივ დისკურსზე. პოლიტიკური კომუნიკაციისა და საზოგადოებრივი აზრის ჩამოყალიბებაში“ (Papacharissi, 2015).

„სოციალური მედიის, კონკრეტულად Twitter-ის როლი საზოგადოების ჩართულობისა და სასამართლო პროცესის გაგების ჩამოყალიბებაში დიდია. სოციალური მედიის პლატფორმები იძლევა აქტიური მონაწილეობის საშუალებას, ეს კი თავის მხრივ გავლენას ახდენს საზოგადოებრივ აზრზე და პოტენციურად მოქმედებს სასამართლო საქმეების აღქმაზე“ (Thompson, 2018).

„ციფრულ ეპოქაში, ჟურნალისტიკის ლანდშაფტი ცვალებადია. ტექნოლოგიებს დიდი გავლენა აქვთ მედიაპრაქტიკასა და დემოკრატიულ პროცესებზე“ - აღნიშნავს სილვიო არ ვაისბორდი სამი იტალიური არხის მფლობელი (Waisbord, 2004).

როგორც ტიმოტი ბოჩკოვსკი წერს; „ონლაინ მედიაპლატფორმებმა გააფართოეს წვდომა სასამართლო ინფორმაციაზე, რაც საშუალებას იძლევა რეალურ დროში განახლდეს ინფორმაცია, შეიცავდეს მულტიმედიური შინაარსსა და ინტერაქტიულ ფუნქციებს“ (Boczkowski, 2010).

„ონლაინ მედიასაშუალებები იყენებენ კადრების განსხვავებულ ტექნიკას, როგორცაა ლეგალისტური, კონფლიქტზე ორიენტირებული ან ადამიანური ინტერესების ჩარჩოები, რათა ჩამოაყალიბონ ნარატივი სასამართლო თემების გარშემო“ აღნიშნავს რობერტ ენტმანი (Entman, 1993).

აღფრედ ჰერმან ფრიდის აზრით, „ონლაინ მედიასაშუალებები იყენებენ სხვადასხვა სტრატეგიას, მათ შორის მომხმარებლის მიერ გენერირებულ კონტენტს, სოციალური მედიის ინტეგრაციას და კომენტარების განყოფილებებს, რათა უზრუნველყონ

აუდიტორიის ჩართულობა და მონაწილეობა სასამართლო თემებზე დისკუსიებში“ (Hermida, 2010).

„მიკერძოებამ, როგორც აშკარამ, ასევე იმპლიციტმა, შეიძლება გავლენა მოახდინოს სასამართლო ამბების შერჩევაზე, პრეზენტაციასა და ინტერპრეტაციაზე, რაც პოტენციურად იმოქმედებს საზოგადოების აღქმაზე და დამოკიდებულებებზე სამართლებრივი სისტემის მიმართ“ აღნიშნავს შანტო იენგარი წიგნში „არის ვინმე პასუხისმგებელი?“. (Iyengar S. , 1991)

როგორც ჰოსეინ დერახანი წერს, - „ონლაინ მედია გამოწვევებს აწყდება სიჩქარისა და სიზუსტის საჭიროების დაბალანსებაში, სამართლებრივი შეზღუდვების ნავიგაციისა და სამართლიანი და მიუკერძოებელი გაშუქების უზრუნველყოფისას“ (Derakhshan H. , 2019)

„მონაცემთა ვიზუალიზაციის, მულტიმედიური სიუჟეტის და მონაცემების საფუძველზე ჟურნალისტიკის გამოყენება გთავაზობთ ახალ შესაძლებლობებს რთული სამართლებრივი საკითხების გაგებისა და ხელმისაწვდომობის გასაუმჯობესებლად“ აღნიშნავს ნიკოლას დიაკოპოლუსი. (Diakopoulos, 2015)

„ონლაინ პლატფორმებზე გადასვლამ წარმოაჩინა გამოწვევები სასამართლო პროცესების შესახებ ანგარიშგების სიზუსტის, ობიექტურობისა და ეთიკური სტანდარტების შენარჩუნების კუთხით“ (Singer et al.).

ონლაინ მედია სახელმძღვანელოში აღნიშნულია, რომ: „ონლაინ მედიასაშუალებები იყენებენ სხვადასხვა სტრატეგიას, მათ შორის მომხმარებლის მიერ გენერირებულ კონტენტს, სოციალური მედიის ინტეგრაციას და კომენტარების განყოფილებებს, რათა წახალისონ აუდიტორიის ჩართულობა და მონაწილეობა სასამართლო თემებზე დისკუსიებში“ (Hermida & Papacharissi)

„მიუხედავად იმისა, რომ მონაწილეობითი ჟურნალისტიკა აძლიერებს გამჭვირვალობას და საჯარო დისკურსს, ის ასევე აჩენს შეშფოთებას დეზინფორმაციისა და საზოგადოებრივი აზრის პოტენციური გავლენის შესახებ სამართლებრივ პროცესებზე“ (Highfield & Rittenberg, 2012).

„ონლაინ მედიასაშუალებები იყენებენ ჩარჩოების განსხვავებულ ტექნიკას, როგორცაა ლეგალისტური, კონფლიქტზე ორიენტირებული ან ადამიანური ინტერესების ჩარჩოები, რათა ჩამოაყალიბონ ნარატივი სასამართლო თემების გარშემო“ -ნათქვამია ნაშრომში „ონლაინმედიის ფრეიმების კონტენტ-ანალიზი“ (Entman, 1993; Matthes & Kohring, 2008).

„მიუკერძოებამ, როგორც აშკარამ, ასევე იმპლიციტმა, შეიძლება გავლენა მოახდინოს სასამართლო ამბების შერჩევაზე, პრეზენტაციასა და ინტერპრეტაციაზე, რაც პოტენციურად იმოქმედებს საზოგადოების აღქმაზე და დამოკიდებულებებზე სამართლებრივი სისტემის მიმართ“ აღნიშნავს დევიდ ტუქსბერი (Tewksbury, 2007).

ნაშრომში „ მედია და კრიმინალი“ აღნიშნულია, რომ „ონლაინმედია გამოწვევებს აწყდება სიჩქარისა და სიზუსტის აუცილებლობის დაბალანსებაში, სამართლებრივი შეზღუდვების ნავიგაციისა და სამართლიანი და მიუკერძოებელი გაშუქების უზრუნველსაყოფად“ (Wardle, Westlund, & Bruns, 2017; 2019).

„მონაცემთა ვიზუალიზაციის, მულტიმედიური სიუჟეტების და მონაცემების საფუძველზე ჟურნალისტიკის გამოყენება გვთავაზობს ახალ შესაძლებლობებს რთული სამართლებრივი საკითხების გაგებისა და ხელმისაწვდომობის გასაუმჯობესებლად“ აღნიშნავს ალექსანდროს დიაკოპულოსი. (Diakopoulos, al., & al.)

როგორც კრისტინა ჰეინონენი წერს, - „ონლაინ მედია პლატფორმებმა გააფართოვეს წვდომა სასამართლო ინფორმაციაზე, რაც საშუალებას იძლევა რეალურ დროში განახლებები, მულტიმედიური შინაარსის და ინტერაქტიული ფუნქციებისა“ (Heinonen, 2010)

ნაშრომში „ყალბი ამბები“ აღნიშნულია, რომ „ონლაინ პლატფორმებზე გადასვლამ წარმოაჩინა გამოწვევები სასამართლო პროცესების შესახებ ანგარიშგების სიზუსტის, ობიექტურობისა და ეთიკური სტანდარტების შესანარჩუნებლად“ (Singer et al., Tandoc et al., & Stanyer et al.).

„მიუხედავად იმისა, რომ მონაწილეობითი ჟურნალისტიკა აძლიერებს გამჭვირვალობას და საჯარო დისკურსს, ის ასევე აჩენს შეშფოთებას დეზინფორმაციისა და

საზოგადოებრივი აზრის პოტენციურ გავლენას სამართლებრივ პროცესებზე“ (Highfield, 2012)

შანტო იენგარი წიგნში „არის ვინმე პასუხისმგებელი? აღნიშნავს, რომ “მიკერძოებამ, როგორც აშკარამ, ასევე იმპლიციტმა, შეიძლება გავლენა მოახდინოს სასამართლო ამბების შერჩევაზე, პრეზენტაციასა და ინტერპრეტაციაზე, რაც პოტენციურად იმოქმედებს საზოგადოების აღქმაზე და დამოკიდებულებებზე სამართლებრივი სისტემის მიმართ. (Iyengar S. &.)

„ონლაინ მედია გამოწვევებს აწყდება სიჩქარისა და სიზუსტის საჭიროების დაბალანსებაში, სამართლებრივი შეზღუდვების ნავიგაციისა და სამართლიანი და მიუკერძოებელი გაშუქების უზრუნველყოფისას“ -წერს ჰოსეინ დერახანი (Derakhshan, al., & al.)

„სასამართლო რეფორმების წარმოსაჩენად საქართველოში მედია იყენებს გარკვეულ ჩარჩოებს, რასაც შეუძლია პოტენციურ გავლენა ჰქონდეს საზოგადოებრივ აზრსა და პოლიტიკის დისკუსიებზე.“ (Buckingham, 2019).

„ჟურნალისტები სასამართლო პროცესების გაშუქებისას გარკვეულ სამართლებრივ შეზღუდვებსა და პასუხისმგებლობებს აწყდებიან, რომლებმაც შეიძლება გავლენა იქონიოს სწორ და სამართლიან გაშუქებაზე“ აღნიშნავს კენტ ჯონსონი. (Johnson., 2015)

„სასამართლო სისტემის პასუხისმგებლობის დაკისრებაში მედიის როლის შესწავლა გადამწყვეტია. სახელმწიფომ ხელი უნდა შეუწყოს მედიას, რომ მაქსიმალურად გამჭირვალედ შემოწმდეს სასამართლოს რეფორმები, გადაწყვეტილებები და სხვა..“ აღნიშნავს რუთ ბადერ გინსბურგი. (Ginsburg, 2013)

თავი 2. კვლევის დიზაინი

საკითხის აქტუალურობა :

როგორც აღვნიშნეთ, საქართველომ ევროკავშირში გასაწევრიანებლად განაცხადი 2022 წლის 3 მარტს წარადგინა. 17 ივნისს კი გამოქვეყნა ევროკომისიის დასკვნა და რეკომენდაციები, რომელთა გათვალისწინების შემთხვევაში საქართველოს ევროკავშირში გაწევრიანების პერპექტივა აქვს. კანდიდატის სტატუსის მისაღებად საქართველოს ამ 12 პუნქტიანი გეგმის შესრულება დაევალა. სწორედ აღნიშნული განაპირობებს საკვლევი საკითხის აქტუალურობას. მსგავსი კვლევა არ ჩატარებულა და ამდენად, სიახლეა.

კვლევის ობიექტი:

საკვლევი ობიექტად განისაზღვრა სამი მედიასაშუალება: „ნეტგაზეთი“, „პუბლიკა“ და „კვირის პალიტრა“.

საწყის ეტაპზე ქართულ მედიათა ვებსაიტებზე ვებგვერდი შემდეგი სიტყვებით: „სასამართლო რეფორმა“, „სამართლის რეფორმა“ „სამართალი“ „რეფორმა“ „სასამართლო რეფორმა საქართველოში“ „სამართალი“, „მოსამართლეთა არჩევა“, „ევროკავშირის რეკომენდაციები“ და ვითვლიდი პუბლიკაციების რაოდენობას. რომელ მედიასაშუალებასაც უფრო მეტი მასალა ჰქონდა მომზადებული, ის შეირჩა. ამდენად, სამივე საკვლევი გამოცემა ამ ნიშნით ავარჩიეთ.

კვლევის მიზანი:

კვლევის მიზანია, შევისწავლოთ თუ რა სპეციფიკით შუქდება ქართულ მედიაში სასამართლოსთვის აქტუალური საკითხები.

კვლევის ამოცანები:

1. საკვლევი მედიაარხების მონიტორინგი

2. სასამართლო თემის მედიაგაშუქების დამახასიათებელი ტენდენციების განსაზღვრა
3. ცალკეულ გამოცემათა კვლევის შედარება და ანალიზი
4. რეკომენდაციების ჩამოყალიბება სასამართლო რეფორმების გაშუქებისთვის.
5. საკვლევ თემაში გაცნობიერებულ რესპონდენტებთან სიღრმისეული ინტერვიუები.

საკვლევი მასალის შერჩევა :

საკვლევი მედიის შერჩევა მოხდა ზედაპირულად მასალათა რაოდენობის მიხედვით.

საკვლევი პერიოდი:

საკვლევ პერიოდად განისაზღვრა სრული 2022 წელი, რათა მეტ-ნაკლებად სრულად წარმოჩენილიყო კვლევის სურათი.

2.1. კვლევის მეთოდოლოგია

საკვლევი კითხვები:

RQ1: როგორ აშუქებენ საკვლევი ონლაინგამოცემები სასამართლოსათვის აქტუალურ საკითხებს?

RQ2: ჩანს თუ არა პუბლიკაციებიდან, რომ სასამართლო რეფორმები ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი პირობაა საქართველოს ევროკავშირში გასაწევრიანებლად?

RQ3: ახდენს თუ არა მედიაგავლენას საზოგადოების ინფორმირებულობაზე სასამართლოს სისტემის სანდოობის კუთხით?

კვლევის ჰიპოთეზა:

H1:საკვლევი მედია აქტიურად არ აშუქებს სასამართლოს თემებს.

H2:მედიაგაშუქება მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს საზოგადოების ცნობიერებაზე სასამართლო რეფორმების კუთხით.

H3: სასამართლოს თემებზე გამოქვეყნებულ პუბლიკაციებში არ არის დაცული პროფესიული ეთიკის ნორმები.

კვლევის მეთოდი:

კვლევის მეთოდად გამოყენებულია კონტენტ-ანალიზი და სიღრმისეული ინტერვიუ.

სამი მედიასაშუალების, „ნეტგაზეთის“, „პუბლიკას“ და „კვირის პალიტრის“ მასალები შესწავლილი და გაანალიზებულია რაოდენობრივი და თვისებრივი კატეგორიების მიხედვით.

რაოდენობრივი კონტენტ-ანალიზით დადგინდა, თუ რა სიხშირით მზადდება მასალები სასამართლო თემებზე, ხოლო თვისებრივი კვლევა ინფორმაციას გვაძლევს მასალათა შინაარსისა და თემატურობის შესახებ.

მახასიათებლები შემდეგ კატეგორიებად იყოფა:

ჟანრი:

ჟანრის განსაზღვრით საშუალება მოგვეცა გაგვეგო, თუ რამდენად მრავალფეროვანად შუქდება სასამართლოს თემები. მნიშვნელოვანია იმის დადგენაც, თუ რა ჟანრებით შუქდება საკითხები, ინფორმაციულად თუ ანალიტიკურად?

წყარო:

ამ კატეგორიაში გამოიყო, თუ რომელ წყაროს დაეყრდნო ავტორი. იყო ეს თავად ჟურნალისტი, საინფორმაციო სამსახური, კომპეტენტური პირი თუ რომელიმე უწყება. დიდი მნიშვნელობა აქვს, რამდენად სწორად არჩევდა მათ ავტორი.

ტონი:

ტონი შესაძლოა იყოს პოზიტიური, ნეიტრალური ან ნეგატიური. პოზიტიურ ტონად მიიჩნევა, როდესაც სასამართლოს რეფორმების მიმართ დადებითი განწყობა შეინიშნება. ნეიტრალურია, როდესაც საკითხისადმი არ იკვეთება არც პოზიტიური და არც ნეგატიური განწყობა. ნეგატიურ ტონად ჩაითვალა საკითხისადმი ნეგატიური დამოკიდებულება, რაც ძირითადად გამოიკვეთა იმ მასალებში, რომლებშიც საუბარი

იყო ევროკომისიის რეკომენდაციათა არ შესრულებასა და ქვეყნის დემოკრატიული კურსის ცვლილებაზე.

თემა:

აქ მოინიშნა ის თემატიკა, რომლებიც ონლაინმედიაში გამოქვეყნდა სასამართლოებთან დაკავშირებით.

პროფესიული ეთიკა:

სასამართლოს თემების გაშუქებისას მნიშვნელოვანია, თუ როგორ იცავენ მედიასაშუალებები ეთიკის ნორმებს.

კვლევის თეორიული ჩარჩო:

ონლაინმედიაში სასამართლოს თემების გაშუქების კონტექსტში, ფრეიმინგის თეორია გვჩვენებს გავიგოთ, თუ როგორ აყალიბებენ მედიასაშუალებები საზოგადოების ცოდნას სასამართლო საქმეების შესახებ. ფრეიმინგი არის ცენტრალური საორგანიზაციო იდეები ან თემები, რომლებიც წარმართავს ინფორმაციის პრეზენტაციას. ფრეიმინგს შეუძლია აუდიტორიის აღქმა ჩამოაყალიბოს საკითხებზე, ძირითად აქტორებსა და საქმის საერთო მნიშვნელობაზე. ფრეიმინგის თეორია არის კონცეფცია კომუნიკაციისა და მედიის კვლევების სფეროში, რომელიც ფოკუსირებულია იმაზე, თუ როგორი შერჩევით უსვამენ ხაზს მედიასაშუალებები საკითხის, მოვლენის ან თემის გარკვეულ ასპექტებს. ინფორმაციის კონკრეტულ პრიზმაში მოქცევა და ინტერპრეტაცია გავლენას ახდენს საზოგადოების აღქმაზე. ფრეიმინგის თეორია გაჩნდა 1970-იან წლებში, სოციოლოგ ირვინგ გოფმანის ნაშრომში „Frame Analysis“ (1974). გოფმანმა ამ წიგნით საზოგადოებას გააცნო ჩარჩოების კონცეფცია, როგორც კოგნიტური სტრუქტურები, რომლებიც აყალიბებენ სოციალური ურთიერთქმედებებისა და მოვლენების ინდივიდუალურ ინტერპრეტაციას.

აღნიშნულ კვლევაში ფრეიმინგის თეორიის გამოყენებით გაანალიზდა, თუ რაზე აკეთებენ ქართული ონლაინგამოცემები აქცენტებს და როგორ ყალიბდება ქართულ მედიაში სასამართლო თემების გაშუქების სტრატეგია.

სიღრმისეული ინტერვიუ:

სიღრმისეული ინტერვიუს დიდი როლი აქვს მონაცემების შეგროვებაში. იგი იძლევა საკითხის ღრმად შესწავლის საშუალებას.

კვლევის ფარგლებში სიღრმისეული ინტერვიუ ჩატარდა 4 რესპონდენტთან. კითხვები გაეგზავნათ იურისტებს: მამუკა იაშვილს და თემურ ადონიას. ასევე სასამართლო საკითხებზე მომუშავე ჟურნალისტებს: დავით ქაშიაშვილს და სალომე გოგობიას.

თავი 3. კვლევის შედეგები

3.1 „ნეტგაზეთი“

2022 წლის განმავლობაში „ნეტგაზეთის“ ვებ-გვერდზე სასამართლოს თემასთან დაკავშირებით, რაშიც მოიაზრება რეფორმები: მოსამართლეთა დანიშვნა, კრიტიკა ევროკომისიის მოთხოვნათა ჭრილში, გამოქვეყნდა 45 ჟურნალისტური მასალა.

ჟანრი:

ჟანრობრივი თვალსაზრისით „ნეტგაზეთის“ გვერდზე აღინიშნება ნიუსებისა და განცხადებების სიმრავლე. მიუხედავად ამისა, ვებზე შეხვედებით ანალიტიკურ სტატიებს, მიმოხილვებსა და 2 მოსაზრების სტატიას.

45 ჟანრობრივი მასალა ასე განაწილდა:

ნიუსი: 20

განცხადება: 14

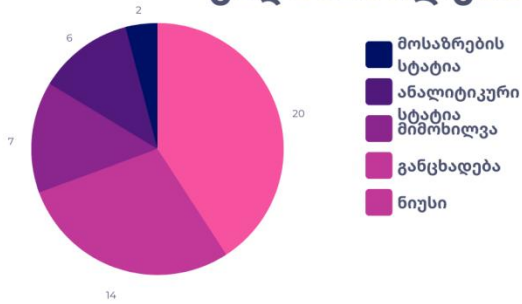
მიმოხილვა: 7

ანალიტიკური სტატია: 6

მოსაზრების სტატია: 2

დიაგრამა 3.1. ჟანრობრივი გადანაწილება

ქანობრივი გადანაწილება

თემა:

მასალათა თემატურმა გადანაწილებამ გვიჩვენა, რომ სასამართლო თემების კუთხით ძირითადად შუქდება ევროკომისიის მიერ საქართველოსთვის გამოგზავნილი რეკომენდაცია. ამ თემაზე მასალები, ძირითადად ნეიტრალური ტონით შუქდება. შინაარსობრივად მასალები მოიცავდა ევროსაბჭოს მიერ დადგენილი რეკომენდაციებს, მის შესრულებისკენ მოწოდებებსა და პოლიტიკოსებისა და არასამთავრობო ორგანიზაციების განცხადებებს.

თემებზე დაკვირვებამ საინტერესო მიგნებამდე მიგვიყვანა: 2022 წელი საქართველოში სასამართლო რეფორმების მხრივ საკმაოდ დატვირთული იყო და შესაბამისად, „ნეტგაზეთის“ ამ საკითხზე არსებული მასალათა უმრავლესობაც სწორედ ამ თემას ეხება.

თემატური გადანაწილება:

სამართალდარღვევათა კოდექსის რეფორმა: 2

სასამართლო რეფორმა: 17

ევროკომისიის რეკომენდაციები: 22

მოსამართლეთა დანიშვნა: 2

საკადრო ცვლილება: 2

წყარო:

„ნეტგაზეთის“ სასამართლო თემებზე არსებული მასალათა დიდი წილი ნიუსია. შესაბამისად, მათი ძირითადი ნაწილი წარმოადგენდა პერიფრაზს ან სიტყვა-სიტყვით იმეორებდა განცხადებებს.

ასეთ ფაქტს წარმოადგენს „ფორმულას“ ეთერში, ნატოს წარმომადგენლის ხავიერ კოლომინის განცხადება, რომელშიც საუბარია საქართველოში შეჩერებულ რეფორმებზე. ეს მასალა სრულად წარმოადგენს ნატოს წარმომადგენლის ნათქვამის პერიფრაზს და ციტირებას. ამის მაგალიტს ასევე წარმოადგენს არასამთავრობო ორგანიზაციების: „სოციალური სამართლიანობის ცენტრი“; „საერთაშორისო გამჭვირვალობა-საქართველო“; „საფარი“ და სხვა ორგანიზაციათა წარმომადგენლებს განცხადებები, რომლებიც მათ ბრიუსელში ვიზიტისაც გააკეთეს.

რაც შეეხება მოსაზრების სტატიას, რომელიც „ნეტგაზეთის“ მიერახალგაზრდა იურისტთა ასოციაციის პროექტს ეხებოდა, მასში გამოთქმულ მოსაზრებებზე თავად აიღო პასუხისმგებლობა. სტატია, რომელიც ადმინისტრაციული სამართალდარღვევათა კოდექსის რეფორმის საჭიროებას ეხებოდა, სრულად იყო დაცული წყაროთა ბალანსი, არ იყო დამოკიდებული მხოლოდ ადვოკატთა ასოციაციის მომზადებულ პროექტზე.

„ნეტგაზეთში“ სასამართლო თემებზე გამოქვეყნებულ სტატიათა უმრავლესობაში სრულად იყო დაცული წყაროთა ბალანსი და მასალათა მრავალფეროვნება.

ტონი:

„ნეტგაზეთის“ მიერ გაშუქებული მასალათა ტონი მთლიანობაში ნეიტრალურია.

ონლაინგამოცემა ცდილობს განწყობის გარეშე გააშუქოს სასამართლოს თემები. ნეგატიური ტონი შეინიშნება მხოლოდ მაშინ, როცა საუბარია ევროკომისიის მიერ მოცემული პუნქტის არ შესრულებასა და რეფორმათა განუხორციელებაზე.

რაც შეეხება პოზიტიურ ტონს, იგი, „ნეტგაზეთის“ მიერ სასამართლო თემების გაშუქებისას არცერთ სტატიაში არ შეინიშნებოდა.

პროფესიული ეთიკა:

სასამართლო თემების გაშუქებისას „ნეტგაზეთი“ იცავდა პროფესიულ ეთიკას, თუმცა მაინც შეინიშნებოდა მისი დარღვევა. კერძოდ, მასალათა მხოლოდ ცალმხრივად წარმოდგენითა და წყაროთა დისბალანსით.

ერთ-ერთი მოსაზრების სტატია „ როგორ იყენებს სასამართლო და პოლიცია საბჭოთა კავშირის დროს მიღებულ ადმინისტრაციულ სამართალდარღვევათა კოდექსს“ საუბარია მოსამართლე თამარ მჭედლიშვილის მიერ 14 სექტემბერს ჩატარებულ 4 პროცესზე. სხდომებს ესწრებოდა „ნეტგაზეთის“ 4 რეპორტიორი. მათ მიერ გაშუქებული პროცესი ეჭვქვეშ აყენებს მოსამართლის გამოტანილ განაჩენს მხოლოდ იმიტომ, რომ ის 10 წუთზე მეტ ხანს არ გაგრძელდა. ვფიქრობ, ეს სტატია მისი ავტორის და თავად „ნეტგაზეთის“ მხრიდან პროფესიული ეთიკის ჩარჩოებს სცდება.

ძირითადი ტენდენციები:

აქცენტები პოლიტიკოსთა განცხადებებზე:

„ნეტგაზეთის“ მიერ სასამართლო თემებზე გამოქვეყნებული პუბლიკაციათა უმეტესობა ნიუსური ხასიათისაა და სხვადასხვა პოლიტიკოსის განცხადებების პერიფრაზს და სრულ კოპირებას წარმოადგენს. მაგალითად: იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს ყოფილი წევრის ნელი ჯანეზაშვილის განცხადება, რომელიც მოუწოდებს სასამართლოს და მმართველ პარტიან, გაიმიჯნონ ერთმანეთისგან.

შერჩევითი გაშუქება:

პუბლიკაციათა უმრავლესობა წარმოადგენს არასამთავრობო ორგანიზაციებისა და ოპოზიციის განცხადებებს და ნაკლებად გვხვდება იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს, თავად მოსამართლეებისა და მმართველი პარტიის წარმომადგენელთა განცხადებები.

ევროკომისიის 12 პუნქტიანი გეგმა, როგორც მთავარი ფოკუსი:

2022 წლის განმავლობაში „ნეტგაზეთში“ გამოქვეყნებულ სტატიათა უმეტესობა პირდაპირ ან ირიბად უკავშირდებოდა ევროსაბჭოს მიერ საქართველოსთვის გამოგზავნილ რეკომენდაციებს, რომლებიც შეეხებოდა სასამართლო რეფორმებს.

ევროკომისიის რეკომენდაციის ფარგლებში შეიქმნა სასამართლოს რეფორმის სამუსაო ჯგუფი და ძირითადად ყველა სტატია, რომელიც ამ თემაზე გაშუქდა, ეხებოდა ამ რეკომენდაციების შესრულება არ შესრულების საკითხს.

ფრეიმები:

ევროკომისიის 12 პუნქტიანი გეგმა: 23

სასამართლო რეფორმა:9

კანონმდებლობის ცვლილება: 2

პოლიტიკოსთა აქტიურობა: 11

მოსამართლეთა დანიშვნა: 2

საკვანძო სიტყვებზე დაკვირვებით გამოიკვეთა ის ძირითადი ფრეიმები, რომლებშიც „ნეტგაზეთის“ ვებგვერდზე ასრებული სასამართლო თემებთან დაკავშირებული პუბლიკაციები აისახა.

ევროკომისიის 12 ფუნქტიანი გეგმა გამოიყო, რადგან „ნეტგაზეთის“ სასამართლო თემებთან დაკავშირებული პუბლიკაციათა უმრავლესობა პირდაპირ ან ირიბად უკავშირდებოდა ამ რეკომენდაციას.

სასამართლო რეფორმების ფრეიმი, მეტწილად, ევროკომისიის რეკომენდაციებს უკავშირდებოდა.

ვებგვერდზე გამოქვეყნებულ პუბლიკაციებს შორის პოლიტიკოსთა აქტიურობა გამოიხატა მხოლოდ მათ მიერ გაკეთებულ განცხადებებში, რომლებიც მიმართული იყო ასევე, ევროსაბჭოს მიერ გამოგზავნილი რეკომენდაციის მიხედვით რეფორმათა გატარების საკითხებზე.

3.2 „პუბლიკა“

ონლაინგამოცემა „პუბლიკაში“ 2022 წლის განმავლობაში სასამართლო თემებზე, რაც მოიცავს სასამართლო რეფორმებს, მოსამართლეთა დანიშვნას, სასამართლოს კრიტიკას ევროკომისიის პრიზმაში, გამოქვეყნდა 7 მედიამასალა.

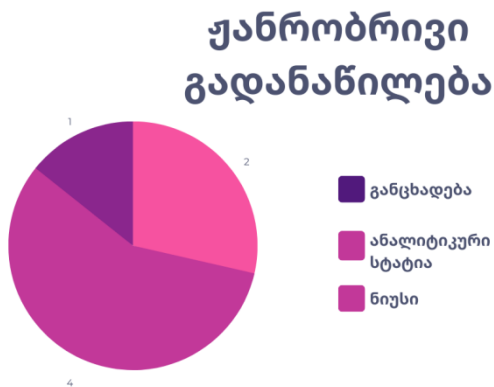
ჟანრობრივად მასალები შემდეგნაირად განაწილდა:

ანალიტიკური სტატია: 2

ნიუსი: 4

განცხადება: 1

დიაგრამა2: ჟანრობრივი გადანაწილება

თემა:

მასალათა თემატურად გადანაწილებამ გვაჩვენა, რომ სასამართლოს საკითხები, ძირითადად, ევროკომისიის რეკომენდაციის კუთხით შუქდება. ამ თემაზე მასალები, მეტწილად, ნეიტრალური ტონით შუქდება. შინაარსობრივად პუბლიკაციები მოიცავდა ევროსაბჭოს მიერ დადგენილი რეკომენდაციებს.

თემებზე დაკვირვებამ საინტერესო მიგნებამდე მიგვიყვანა: 2022 წელი საქართველო სასამართლო რეფორმების მხრივ საკმაოდ დატვირთული იყო ამას ცხადყოფს

„ნეტგაზეთის“ 45 სტატია, რომელიც ამ თემას მიეძღვნა. „პუბლიკას“ მასალათა უმრავლესობაც სწორედ სასამართლო რეფორმებს ეხება.

თემატური გადანაწილება:

ევროკომისიის რეკომენდაციები: 3

საკადრო ცვლილება: 1

სასამართლო რეფორმა: 3

წყარო:

„პუბლიკას“ სასამართლო თემებზე არსებული მასალათა დიდი წილი ნიუსია. მათი ძირითადი ნაწილი წარმოადგენდა პერიფრაზს ან სიტყვა-სიტყვით იმეორებდა განცხადებებს. ამის მაგალითს წარმოადგენს პარტია „ლელოს“ წევრ ანა ნაცვლიშვილის მიერ გაკეთებული განცხადება, რომელიც სრულადაა გადმოკოპირებული და ეხება 12 პუნქტიანი რეკომენდაციის შესრულების გეგმას.

„პუბლიკაში“ სასამართლო თემებზე გამოქვეყნებულ სტატიათა უმრავლესობაში სრულად იყო დაცული წყაროთა ბალანსი, თუმცა არ გვხვდებოდა მასალათა მრავალფეროვნება, რასაც ხაზს უსვამს იგივე პერიოდში „ნეტგაზეთის“ ვებზე არსებული პუბლიკაციების რაოდენობა.

ტონი:

„პუბლიკას“ მიერ გაშუქებული მასალათა ტონი მთლიანობაში ნეიტრალურია.

ონლაინგამოცემა ცდილობს განწყობის გარეშე გააშუქოს სასამართლოს თემები. ნეგატიური ტონი შეინიშნება მხოლოდ მაშინ, როცა საუბარია ევროკომისიის მიერ მოცემული პუნქტის არ შესრულებასა და რეფორმათა განუხორციელებაზე.

რაც შეეხება პოზოტიურ ტონს, „პუბლიკას“ მიერ სასამართლო თემების გაშუქებისას არცერთ სტატიაში არ შეინიშნებოდა.

პროფესიული ეთიკა:

სასამართლო თემების გაშუქებისას „პუბლიკა“ იცავდა პროფესიულ ეთიკას. ყველა სტატიას ახლდა ინფორმაცია საკითხში კარგად გასარკვევად და მოვლენათა აღსაწერად. მაგალითად სტატიაში: „სამუშაო ჯგუფმა, რომელშიც ოპოზიციისა და NGO-ების ნაწილი ჩართული არ იყო, სასამართლო რეფორმის სტრატეგია შეიმუშავა“ წარმოადგენს NGO (კოალიცია დამოუკიდებელი და გამჭვირვალე მართლმსაჯულებისთვის)

განცხადებას და ეხმიანებოდა მმართველი გუნდის მიერ წარმოდგენილ სასამართლო რეფორმის გეგმას. სტატიის ბოლოს კი განმარტებული იყო, თუ რა გეგმაზე იყო საუბარი, როდის მიიღეს იგი და სხვა დეტალები, რაც თემის სიღრმისეულ გაგებაში გვეხმარება.

ფრეიმები:

ევროკომისიის 12 პუნქტიანი გეგმა: 3

სასამართლო რეფორმა: 3

კანონმდებლობის ცვლილება: 0

პოლიტიკოსთა აქტიურობა: 0

მოსამართლეთა დანიშვნა: 1

საკვანძო სიტყვებზე დაკვირვებით გამოიკვეთა ის ძირითადი ფრეიმები, რომლებშიც „პუბლიკას“ ვებსაიტზე ასრებული სასამართლო თემებთან დაკავშირებული პუბლიკაციები აისახა.

ვებგვერდზე გამოქვეყნებული სასამართლო თემებთან დაკავშირებული პუბლიკაციათა უმრავლესობა პირდაპირ ან ირიბად უკავშირდებოდა ამ რეკომენდაციას. სწორედ ამიტომ გამოიყო ევროკომისიის 12 პუნქტიანი გეგმა.

სასამართლო რეფორმების ფრეიმი, მეტწილად, ასევე ევროკომისიის რეკომენდაციებს უკავშირდებოდა.

„პუბლიკას“ ვებსაიტზე გამოქვეყნებულ პუბლიკაციებს შორის პოლიტიკოსთა აქტიურობა და მათ მიერ გაკეთებული განცხადებები არ გამოკვეთილა.

ძირითადი ტენდენციები:

ევროკომისიის 12 პუნქტიანი გეგმა, როგორც მთავარი ფოკუსი:

2022 წლის განმავლობაში „პუბლიკას“ ვებგვერდზე გამოქვეყნებულ სტატიათა უმეტესობა პირდაპირ ან ირიბად უკავშირდებოდა ევროსაბჭოს მიერ საქართველოსთვის გამოგზავნილ რეკომენდაციებს, რომლებიც შეეხებოდა სასამართლო რეფორმებს. ევროკომისიის რეკომენდაციის ფარგლებში შეიქმნა სასამართლოს რეფორმის სამუშაო ჯგუფი და ძირითადად ყველა სტატია, რომელიც ამ თემაზე გაშუქდა, ეხებოდა ამ რეკომენდაციების შესრულება - არშესრულების საკითხს.

საკითხთა განცხადების სახით წარმოდგენა:

„პუბლიკას“ ვებგვერდზე წარმოდგენილ მასალათა უმეტესობა წარმოადგენდა პოლიტიკოსთა და არასამთავრობო ორგანიზაციების განცხადებების სრულ კოპირებასა და პერიფრაზს.

3.3 „კვირის პალიტრა“

„კვირის პალიტრამ“ 2022 წლის განმავლობაში სასამართლო თემებთან დაკავშირებით 13 მედიამასალა გამოაქვეყნა.

ჟანრი:

ჟანრობრივად მასალები შემდეგნაირად განაწილდა:

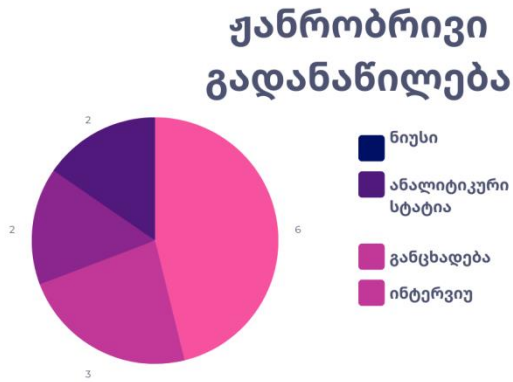
ინტერვიუ: 6

ნიუსი: 2

ანალიტიკური სტატია: 2

განცხადება: 3

დიაგრამა 3.3: ჟანრობრივი გადანაწილება

თემა:

„კვირის პალიტრაში“, ისევე როგორც ჩემ მიერ შესწავლილ 3 მედიაარხში ძირითადად გამოიკვეთა ევროკავშირის რეკომენდაციებთან დაკავშირებული საკითხები.

თემები შემდეგნაირად განაწილდა:

სასამართლო რეფორმა:12

მოსამართლეთა არჩევა:1

წყარო:

„კვირის პალიტრის“ სასამართლო თემებზე არსებული მასალათა მეტი წილი ინტერვიუა. რეფორმებთან დაკავშირებით გვხვდება 6 ინტერვიუ იურისტებსა და ექსპერტებთან.

„კვირის პალიტრაში“ სასამართლო თემებზე გამოქვეყნებულ სტატიათა უმრავლესობაში სრულად იყო წყაროთა ბალანსი და მასალათა მრავალფეროვნება.

ტონი:

„კვირის პალიტრის“ მიერ გაშუქებული მასალათა ტონი მთლიანობაში ნეიტრალურია. ონლაინპლატფორმა ცდილობს განწყობის გარეშე გააშუქოს სასამართლოს თემები.

ნეგატიური ტონი შეინიშნება მხოლოდ მაშინ, როცა საუბარია ევროკომისიის მიერ მოცემული პუნქტის არ შესრულებაზე და რეფორმათა განუხორციელებაზე.

რაც შეეხება პოზიტიურ ტონს, „ნეტგაზეთის“ მიერ სასამართლო თემების გაშუქებისას შეინიშნება ერთ სტატიაში, „მიწის სისტემური რეგისტრაციის რეფორმა“ საუბარია რეფორმის ცვლილებაზე მიწის უფასოდ სისტემური რეგისტრირების შესახებ.

პროფესიული ეთიკა:

სასამართლო თემების გაშუქებისას „კვირის პალიტრა“ იცავდა პროფესიულ ეთიკას. ყველა სტატიას ახლდა ინფორმაცია საკითხში კარგად გასარკვევად და მოვლენათა აღსაწერად. სტატიებში განმარტებული იყო ტერმინებიც. მაგალითად, მიწის სისტემურ რეგისტრაციასთან დაკავშირებით, სტატიაში „ მიწის სისტემური რეგისტრაციის რეფორმა“ საზოგადოებას მოაწოდეს ყველა ინფორმაცია, საჭიროა რეგისტრაციის დროს.

ფრეიმები:

ევროკომისიის 12 პუნქტიანი გეგმა: 4

სასამართლო რეფორმა:4

კანონმდებლობის ცვლილება: 0

პოლიტიკოსთა აქტიურობა: 5

საკვანძო სიტყვებზე დაკვირვებით გამოიკვეთა ის ძირითადი ფრეიმები, რომლებიც „კვირის პალიტრის“ ვებგვერდზე ასრებული სასამართლო თემებთან დაკავშირებული პუბლიკაციებში აისახა.

12 პუნქტიანი გეგმა გამოიყო, რადგან „კვირის პალიტრის“ ვებზე სასამართლო თემებთან დაკავშირებული პუბლიკაციათა უმრავლესობა პირდაპირ ან ირიბად უკავშირდებოდა ამ რეკომენდაციას.

სასამართლო რეფორმების ფრეიმი მეტწილად ასევე ევროკომისიის რეკომენდაციებს უკავშირდებოდა, თუმცა ჩემ მიერ არჩეული ორი ონლაინგამოცემისგან განსხვავებით „კვირის პალიტრის“ ვებგვერდზე გამოქვეყნდა სტატია განსხვავებული

საკიტხიც.)რომელიც მიწის სისტემურ რეგისტრაციას ეხებოდა. ასევე მხოლოდ ამ ონლაინგამოცემის გვერდზე შევხდით სტატიას „საქართველოს კანონმდებლობა არ ცნობს უცხოელის შვილად აყვანას“ საქართველოს კანონმდებლობაში არსებულ ხარვეზებზე, რაც შეეხებოდა უცხოელი ბავშვის შვილად აყვანის საკითხს.

„კვირის პალიტრის“ ვებსაიტზე გამოქვეყნებულ პუბლიკაციებს შორის პოლიტიკოსთა აქტიურობა და მათ მიერ გაკეთებული განცხადებები განხილულია ინტერვიუების სახით. მაგალითა: „როგორ უნდა განხორციელდეს სასამართლოს რეფორმა?!“; „ვინ და როგორ დანიშნავს გენერალურ პროკურორს“; „ევროკავშირში გაწევრიანების აქტიურობის ქუსლი ჩვენი სასამართლო სისტემა“

ძირითადი ტენდენციები:

ევროკომისიის 12 პუნქტიანი გეგმა:

2022 წლის განმავლობაში „კვირის პალიტრის“ ვებგვერდზე, ისევე როგორც ჩემს მიერ შესწავლილ 3 მედიასაშუალებაში გამოქვეყნებულ სტატიათა უმეტესობა პირდაპირ ან ირიბად უკავშირდებოდა ევროსაბჭოს მიერ საქართველოსთვის გამოგზავნილ რეკომენდაციებს, რომლებიც შეეხებოდა სასამართლო რეფორმებს.

კონკრეტული პირები ინფორმაციის წყაროებად:

„კვირის პალიტრის“ ვებგვერდზე გამოქვეყნებულ მასალათა უმრავლესობა ინტერვიუს სახით იყო წარმოდგენილი. შესაბამისად, საკითხებზე გარკვეულ წარმოდგენები მათი აზრის მიხედვით გვექმნება. მაგალითად: ინტერვიუ ევროპული კვლევის ცენტრის დირექტორ კახა გოგოლაშვილთან, „დარწმუნებული ვარ, სასამართლო რეფორმას ბოლომდე არ მიიყვანენ და ისე არ გააკეთებენ, როგორც ევროკავშირი ითხოვს“ ინტერვიუში გადმოცემულია რესპონდენტის მიერ გაკეთებული დასკვნები ქვეყნის სტრატეგიასა და კანდიდატის სტატუსის დაუმსახურებლობაზე.

მასალათა წარმოდგენა ინტერვიუს სახით:

ვებგვერდზე გამოქვეყნებულ ინფორმაციათა უმრავლესობა წარმოდგენილია შესაბამის პირებთან ინტერვიუს სახით.

3.4 „ნეტგაზეთის“. „პუბლიკას“ და „კვირის პალიტრის“

შედარებითი ანალიზი

ჩატარებული კვლევის საფუძველზე გამოიკვეთა, რომ სასამართლო საკითხებს ჩემ მიერ არჩეული მედიასაშუალებები განსხვავებულად აშუქებენ. ძირითადად სამივე მედიასაშუალების წყაროს სამთავრობო პირები და ოფიციალური განცხადებები წარმოადგენდნენ. აღსანიშნავია ის ფაქტიც, რომ „ნეტგაზეთი“, განსხვავებით „კვირის პალიტრისა“ და „პუბლიკისაგან“, სასამართლო თემებს უფრო აქტიურად და მრავალფეროვნად აშუქებს და 2022 წლის განმავლობაში არ შემოფარგლულა მხოლოდ ევროკომისიის 12 პუნქტიანი გეგმის ირგვლივ არსებული თემების გაშუქებით.

„ნეტგაზეთი“ შედარებით მეტ დროს უთმობს სასამართლოს და მასთან დაკავშირებული თემების გაშუქებას და საზოგადოების ინფორმირებულობას.

უნდა აღინიშნოს ისიც, რომ „კვირის პალიტრა“ ასევე ორიენტირებულია საზოგადოების ინფორმირებულობაზე და მკითხველისთვის გასაგებ ენაზე განმარტებულ პუბლიკაციებს გვთავაზობს. ასევე მხოლოდ ამ ონლაინგამოცემის გვერდზე შევხვდით განსხვავებულ მასალებს საქართველოს კანონმდებლობაზე, რომლებიც შეეხებოდა უცხოელი ბავშვის შვილად აყვანას და მიწის რეგისტრაციას.

3.5 სიღრმისეული ინტერვიუ

სიღრმისეული ინტერვიუ მიზნად ისახავდა სასამართლოს თემის მედიაგაშუქებაზე უფრო მეტი ინფორმაცია მიგველო იურისტებისა და თავად ჟურნალისტებისგან, როლებიც ამ თემებზე მუშაობენ.

სასამართლოს თემების მედიაგაშუქებას და მის როლს სასამართლოსა და საზოგადოებაზე ყველა რესპონდენტი მნიშვნელოვნად აფასებს.

„მედიის როლი შესაძლოა იყოს როგორც დადებითი, ისე იუარყოფითი“ - ასე აფასებს მედიის როლს იურისტი თემურ ადონია და განმარტავს, რომ მედიას, ერთის მხრივ, შეუძლია სასამართლოს პრობლემების გაშუქებით ხელი შეუწყოს მის გამჭვირვალობას და სამართლიანი გადაწყვეტილების მიღებას, თუმცა ასევე შეუძლია ზეწოლა მოახდინოს, საზოგადოების აზრი არასწორად ჩამოაყალიბოს და მოსამართლეთა გადაწყვეტილებაზეც იქონიოს გავლენა.

მასალის სიზუსტისა და სანდოობის უზრუნველსაყოფად მედია ცდილობს გადაამოწმოს წყაროები, ინფორმაცია კომპეტენტურ პირებსა თუ შესაბამის ორგანოებთან. „ჩვენ არ ვართ საგამომიებო ორგანო შესაბამისად არ გვაქვს პირდაპირი წვდომა საქმის მასალებთან. ინფორმაციის მისაღებად კი მნიშვნელოვანია მხარეებსა და იუსისტებთან კარგი ურთიერთობა. - აღნიშნავს ჟურნალისტი დავით ქაშიაშვილი.

„ჩვენი თანამშრომლობა და ერთმანეთის ნდობა აუცილებელია, რადგან ჩემ მიერ მიწოდებული სწორი ინფორმაცია რაიმე კონკრეტულ თემაზე სწორადვე მივიდეს საზოგადოებამდე და ჟურნალისტმა არ მოახდინოს ჩემი ნათქვამის განსხვავებულად ინტერპეტაცია და საზოგადოება არ შეიყვანოს სიცრუეში. ამის გამო აუცილებელია მედიასა და იურისტებს შორის არსებობდეს ნდობა და თანამშრომლობის სურვილი“.- ამბობს ადვოკატი მამუკა იაშვილი.

ჟურნალისტმა სალომე გოგოხიამ ახსნა, რომ ხშირია შემთხვევა, როცა ჟურნალისტი ნაჩქარევად ცდილობს გახმაურებული საქმის დეტალების გასაჯაროებას. ამის გამო, შესაძლოა დაუშვან შეცდომა და საზოგადოებაც შეცდომაში შეიყვანონ.

ხშირად იმის გამო, რომ ინფორმაციის პირველწყარო იყვნენ, ნაჩქარევად გადასცემენ გადაუმოწმებელ ინფორმაციას, რითაც საზოგადოება შეჰყავთ შეცდომაში: მაგალითად, „ყოფილა შემთხვევა, როცა სხვა პიროვნებაზე საუბრიბდნენ, თუმცა აჩვენეს სხვისი სურათი და ეს პიროვნება გარდაცვლილად გამოაცხადეს. ამ არაპროფესიონალიზმის გამოვლინების გამო, არა მხოლოდ საზოგადოებას, არამედ ფსიქოლოგიური ტრავმა მიაყენეს ამ პირის ოჯახის წევრებსაც, ამ ერთი შეცდომის გამო“.-აღნიშნავს იურისტი მამუკა იაშვილი.

არსებობს დიდი საფრთხე, რომელიც შესაძლოა მედიამ დაუშვას, რადგან მედია არ არის გამოძიება, არ აქვს ყველა საქმის მასალაზე წვდომა, ამ დროს რთულია მასალათა სიღრმისეული შესწავლა, თუმცა „ოპერატიულობის ხარჯზე დაშვებული შეცდომები არასაპატიოა. დღეს თუ ვერ მოასწარი სჯობს იყოს ხვალ, მაგრამ სრულყოფილი და სწორი“ -ამბობს ჟურნალისტი დავით ქაშიაშვილი

სასამართლო თემების გაშუქებისას მედია პრიორიტეტს ანიჭებს ისეთ საქმეებს, რომლებიც ან გახმაურებულია, ან არის პოლიტიკური ინტერესი ან და მონაწილეობს საზოგადოებისთვის საინტერესო პირი. „პრიორიტეტებს მიღმა შეიძლება ისეთი საკითხები დაგვრჩეს, რაც რეალურად ბევრად მნიშვნელოვანია“ -ჟურნალისტი დავით ქაშიაშვილი

ხშირია შემთხვევები, როცა ჟურნალისტების ხელში არსებული ინფორმაცია ადვოკატებს დახმარებით, რადგან ჟურნალისტთა გავრცელებული მასალა მტკიცებულება ან გამოძიების დაწყების საფუძველი გამხდარა: „ მე, როგორც ადვოკატს პრაქტიკაში გამომიყენებია და გამომიტხოვია ტელევიზიიდან გასული სიუჟეტი და სასამართლოში მტკიცებულებად წარმომიდგენია.“ -ამბობს იურისტი თემურ ადონია

სალომე გოგოხიას თქმით, არის რაღაც ჩარჩოები, რომლებსაც არ უნდა გავცდეთ სასამართლო თემების გაშუქებისას: „არ შეიძლება უმნიშვნელო თემის გაზვიადება ეს ხომ ყველას შეუძლია გააკეთოს? არ უნდა გავცდეთ ჟურნალისტიკას.“

ადვოკატ თემურ ადონიას თქმით, ჟურნალისტების მიერ ხაზგასმული დეტალი საქმეში ხელს უშლის მთლიანი ამბის სწორად აღქმასა და გაგებას, რადგან სასამართლო

თემების გაშუქებისას აუცილებელია ყველა მხარე და საქმის ყველა დეტალი, თუ ეს არ ეხება და არ ლახავს სხვის პირად სივრცეს, იქნეს სწორად გასაჯაროებული.

საკითხისადმი მიუკერძოებლობაზე, ყველა რესპონდენტმა განაცხადა რომ მაქსიმალურად დაცულად შუქდება სასამართლო თემები.

„გახმაურებული საქმეები, რომლთა მიმართაც ყოფილა საზოგადოებისა და მედიის ინტერესი, რაც მე ვიცი, თანასწორად და მიუკერძოებლად გაშუქებულა“. - ამბობს ადვოკატი მამუკა იაშვილი

რეკომენდაციის სახით იურისტებმა ჟურნალისტებს ურჩიეს, რომ არ იჩქარონ, გადაამოწმონ ინფორმაცია და ექსკლუზიურობას არ შესწირონ ამბის რეალური მხარე. გაითვალისწინონ და დაიცვან პერსონალური მონაცემები. როცა საქმე ეხება პროცესის მონაწილე პირების, იქნება ეს მოწმე, დაზარალებული თუ ბრალდებული, უნდა გაფრთხილდნენ და გაარკვიონ, სარისკოა თუ არა საქმის სპეციფიკიდან გამომდინარე, მათი იდენტიფიცირება. მათ შესახებ, მათი ოჯახის წევრებისა თუ ნებსმიერი დეტალის გასაჯაროებისას საჭიროა მკაცრი კონტროლი, რომ საფრთხე არ შეექმნას თავად ამ პირებს და სასამართლოს სამართლიანი გადაწყვეტილების მიღებას.

„აქტუალური სასამართლო თემისა და დავის გაშუქებაზე არიან ორიენტირებული და ძირითადად აშუქებენ ისეთ საქმეებს, რომლებშიც ფიგურირებს საზოგადოებისთვის მნიშვნელოვანი პირი. ამის მაგივრად, კარგი იქნება, თუ უფრო მეტად იმუშავებენ საზოგადოების ცნობიერების ამაღლებაზე და მათთვის ელემენტარული უფლებების გაცნობაზე - აღნიშნავს იურისტი თემურ ადონია

სიღრმისეული ინტერვიუს ანალიზით გამოიკვეთა შემდეგი:

- საჭიროა კარგად გადაამოწმდეს ინფორმაციის სანდოობა
- საკითხი უნდა გაშუქდეს ობიექტურად
- საჭიროა ამაღლდეს მედიაწიგნიერება
- საჭიროა გაკონტროლდეს სამართლის თემის გაშუქების სტანდარტები
- აუცილებელია სწორი კომუნიკაცია მედიასა და სასამართლოს შორის

დასკვნა

სასამართლო თემის გაშუქების სტრატეგის შესასწავლად გამოყენებულმა კონტენტ-ანალიზმა და სიღრმისეულმა ინტერვიუებმა საშუალება მოგვცა, პასუხები გაგვეცა საკვლევ კითხვებზე და განგვესაზღვრა, დადასტურდა თუ არა ჩვენი ჰიპოთეზები.

კონტენტ-ანალიზმა გვაჩვენა, რომ ონლაინმედიაში სასამართლო თემები მრავალფეროვნად არ შუქდება. პუბლიკაციათა უმეტესობა მოიცავს მცირე განცხადებებს და ნაკლებადაა ორიენტირებული საზოგადოების ინფორმირებულობაზე.

სამივე დასახელებულ მედიასაშუალებაში გაშუქებული მასალების რაოდენობა მცირეა. ჯამში (65), რაც ადასტურებს ჰიპოთეზას, რომ საკვლევი მედია აქტიურად არ აშუქებს სასამართლო თემებს.

სიღრმისეული ინტერვიუების საშუალებით გაირკვა, რომ მედია განსაზღვრავს საზოგადოების ინტერესსა და დამოკიდებულებას სასამართლოს მიმართ და დიდი გავლენა აქვს საზოგადოებრივ აზრზე. შესაბამისად ჰიპოთეზა, რომ მედიას მნიშვნელოვანი გავლენა აქვს საზოგადოების ინფორმირებულობაზე, სასამართლოს საკითხების მიმართ დასტურდება.

ჰიპოთეზა, რომ სასამართლოს თემებზე გამოქვეყნებულ პუბლიკაციაში არ არის დაცული ჟურნალისტური ეთიქის სტანდარტები, არ დასტურდება, რადგან მედიასაშუალებები ცდილობენ მათ მიერ გამოქვეყნებულ მასალებში დაიცვან თავი დარღვევებისგან. შესაბამისად, თითქმის არცერთ სტატიაში არ გამოვლენილა მსგავსი გადაცდომა გარდა ერთისა, როცა აღვნიშნე, რომ „ნეტგაზეთის“ მიერ გამოქვეყნებული მოსაზრების სტატია გასცდა ეთიქის ჩარჩოებს და მტკიცებულების გარეშე ეჭვქვეშ დააყენა მოსამართლის გადაწყვეტილება.

რეკომენდაციები:

- **სიზუსტე და ობიექტურობა:**

სასამართლო საქმეების გაშუქებისას დაცული უნდა იყოს სიზუსტე უზრუნველყოფილი უნდა იყოს ყველა ჩართული მხარის ყოვლისმომცველი და მიუკერძოებელი გაშუქება.

- **განათლება და ინფორმირება:**

ჟურნალისტმა უნდა გააცნობიეროს სამართლებრივი საკითხების სირთულე და განმარტოს ტერმინები, რომლებიც დაეხმარება აუდიტორიას გაიგოს სასამართლო საკითხები, პროცედურები და იურიდიული ტერმინოლოგია.

- **ეთიკურის ტანდარტის დაცვა:**

საჭიროა სასამართლო საქმეებში მონაწილე პირების კონფიდენციალურობის დაცვა. სენსიტიური ინფორმაცია უნდა გავრცელდეს სიფრთხილითა და დისკრეციით. უდანაშაულობის პრეზუმფციის დაუცველობამ შეიძლება ზიანი მიაყენოს სამართლიან სასამართლოს.

- **მრავალფეროვანი პერსპექტივები:**

საკითხების სრულყოფილად წარმოსაჩენად საჭიროა ექსპერტების ჩართვა, რათა უზრუნველყონ სწორი ანალიზი.

- **საჯარო დიალოგი:**

საჯარო დისკუსია და დიალოგი სასამართლო თემების ირგვლივ, ხელს შეუწყობს საზოგადოების ჩართულობას.

- **უწყვეტი ტრენინგი და პროფესიული განვითარება:**

საჭიროა იმ ჟურნალისტების სპეციალიზაცია, რომლებიც აშუქებენ სასამართლოს თემებს. ეს უზრუნველყოფს სამართლებრივი საკითხების სიღრმისეულ ცოდნას.

გამოყენებული ლიტერატურა

Boczkowski, P. J., & Heinonen, A. (2010). *Digital Journalism and the Transformation of Judicial Coverage: A Comparative Analysis of Online Media Platforms*.

Buckingham. (2019).Caldeira, G. a. (2009).

Derakhshan, H. (2019). "Why Europe should build its own social platform for news".

Derakhshan, W. &, al., W. e., & al., B. e.

Diakopoulos, al., L. e., & al., D. M.

Gibson, C. a. (2017).Ginsburg. (2013).

Hermida, A., & Papacharissi, Z. *Audience Engagement Strategies in Online Judicial Reporting: A Study of User-Generated Content and Social Media Integration*.

Highfield, B. &. (2012).

Highfield, B. &., & Rittenberg, T. &. (2012).

Iyengar, S. (1991). *Is someone responsible?*

Johnson. (2015).Jones, B. a. (1993).

Liebman, B. L.Papacharissi. (2015).

Prior. (2007).Sapru. (2017).

Schudson. (2008).Shapiro, G. &. (2010).

Singer et al., 2., Tandoc et al., 2., & Stanyer et al., 2.

Smith, J. J. (2020). Media Framing of Court Cases: A Comparative Analysis of Traditional and Online News Outlets. *Communication Studies Review* .

Smith. (2018).Tewksbury, S. &. (2007).

Thompson, K. G. (2018). "Social Media Engagement in Court Coverage: A Case Study of Twitter Conversations during High-Profile Trials". *New Media & Society* .

Valkenburg., S. &. (2000).Waisbord, T. a. (2004).

Wardle, C., Westlund, O., & Bruns, A. (2017; 2019). *Challenges and Opportunities in Online Judicial Coverage: Balancing Speed, Accuracy, and Legal Restrictions.*

(<https://www.coe.int/en/web/cepej>),

<https://civil.ge/ka/archives/510853>

დანართი 1 :

კითხვები რომლებიც გაეგზავნა იურისტებს

1. თქვენი აზრით, რა როლი აქვს მედიას სამართლებრივისაკითხებისგაშუქებისას?
2. რა პოტენციური გავლენა აქვს სასამართლოს თემების მედიაგაშუქებას სასამართლო სისტემის გამჭვირვალობასა და სამართლიანობაზე?
3. რა გამოწვევებით ან მცდარი წარმოდგენებით შუქდება მედიის მიერ საქართველოში სასამართლო საქმეები?
4. როგორ აფასებთ მედიაში წარმოდგენილი ინფორმაციის სიზუსტესა და სანდოობას? არის თუ არა კონკრეტული პრაქტიკა ან სტრატეგია, რომელსაც იყენებთ ინფორმაციის გადასამოწმებლად?
5. შეგინიშნავთ თუ არა რაიმე მიკერძოება ან დისბალანსი მედიის მიერ სასამართლო პროცესების ან სამართლებრივი საკითხების ასახვისას? თუ ასეა, შეგიძლიათ მოგვაწოდოთ რამდენიმე მაგალითი და თქვენი ანალიზი მათი პოტენციური გავლენის შესახებ?
6. რამდენად მნიშვნელოვანია მედიისთვის სასამართლო საქმეების გაშუქებისას ბალანსის დაცვა პრესის თავისუფლებასა და სამართლიანი სასამართლოს უფლებას შორის? რა ეთიკური მოსაზრებები უნდა გაითვალისწინოს მედიამ?

7. რა რჩევებს მიცემთ მედიის წარმომადგენლებსა და ჟურნალისტებს სასამართლო თემებზე მუშაობისას, რათა უზრუნველყონ საკითხის გაშუქების სიზუსტე, სამართლიანობა და საზოგადოების ნდობა?

8. არის თუ არა სასამართლო თემის გაშუქების რაიმე კონკრეტული ასპექტები ან ელემენტები, რომელზეც, თქვენი აზრით, მედიამ უნდა გაამახვილოს ყურადღება?

9. თქვენი აზრით, იმოქმედებს თუ არა პროფესიონალი იურისტების მედიასთან თანამშრომლობის გაუმჯობესება ქართულ ონლაინმედიაში სასამართლო თემების გაშუქების ხარისხზე?

დანართი 2:

კითხვები, რომლებიც გაეგზავნათ სასამართლო თემის გაშუქებაზე მომუშავე ჟურნალისტებს:

1. როგორ აღწერდით თქვენი მედიაარხის საერთო მიდგომასა და სტრატეგიას სასამართლოსთან დაკავშირებული თემების გაშუქებისას?

2. რა ფაქტორები ახდენს გავლენას გადაწყვეტილების მიღების პროცესზე სასამართლო საქმეების გაშუქებისას შერჩევისა და პრიორიტეტის განსაზღვრისას?

3. როგორ უზრუნველყოფთ სასამართლო პროცესის შესახებ ანგარიშგების სიზუსტესა და სანდოობას?

4. როგორ უმკლავდებით პოტენციურ მიკერძოებას ან ინტერესთა კონფლიქტს, რომელიც შეიძლება წარმოიშვას სასამართლო თემის გაშუქებისას?

5. როგორ უზრუნველყოფთ წყაროების დაბალანსებულ და მრავალფეროვან სპექტრს ყოვლისმომცველი გაშუქების უზრუნველსაყოფად?

6. როგორ უმკლავდებით სასამართლო პროცესებზე ან იურიდიულ დოკუმენტებზე შეზღუდული ხელმისაწვდომობის გამოწვევას?

7. რა კეთდება იმისათვის, რომ კომპლექსური სამართლებრივი ცნებები და სამართალწარმოება ფართო საზოგადოებისთვის ხელმისაწვდომი და გასაგები იყოს?
8. როგორ ხვდება თქვენი მედიაარხი სასამართლო თემის გაშუქებისას შესაძლო კრიტიკას?
9. შეიმჩნევა თუ არა რაიმე პოზიტიური ცვლილება თქვენს პრაქტიკაში სასამართლო თემების გაშუქებისას რა ფაქტორებმა მოახდინა გავლენა ამ ცვლილებებზე?